

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, Iuliana Oprea
judecători Ion Druță, Dumitru Mardari, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla), prin intermediul avocatului Iulian Pleșca,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Stare Civilă împotriva lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna cu privire la declararea nulității actului de căsătorie și certificatului de căsătorie,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2017 prin care a fost admis apelul declarat de Serviciul Stare Civilă, casată hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 01 martie 2017 și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 05 octombrie 2016, Serviciul Stare Civilă s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna cu privire la declararea nulității actului și certificatului de căsătorie.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 05 septembrie 2016 Alexandr Zaveruha s-a adresat la Direcția audiență și eliberarea documentelor cu cerere privind eliberarea certificatului de divorț în temeiul actului de divorț nr.659 din 24 noiembrie 2011, înregistrat de Oficiul stare civilă Tiraspol pe numele Alexandr Zaveruha și Tatiana Tregubova, prezentând în acest sens copia actului de divorț respectiv.

Relevă că în urma verificării întreprinse în legătură cu examinarea cererii înaintate de Zaveruha Alexandr, s-a constatat că la întocmirea actului de divorț nr.659 din 24 noiembrie 2011, înregistrat de Oficiul stare civilă Tiraspol pe numele lui Zaveruha Alexandr și Tregubova Tatiana nu au fost respectate prevederile legislației Republicii Moldova, care reglementează modul de desfacere a căsătoriei.

Astfel, susține reclamantul că actul de căsătorie nr.1265 din 19 octombrie 2007, înregistrat de Oficiul stare civilă Tiraspol pe numele Zaveruha Alexandr și Tregubova Tatiana a fost desfăcut în temeiul hotărârii Judecătoriei Tiraspol din 11 noiembrie 2011.

Mai menționează că prin Legea nr.514-XIII din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească este determinată activitatea sistemului judecătoresc pe

teritoriul Republicii Moldova, iar prin anexa nr.2 a legii sunt stabilite instanțele judecătorești și localitățile din raza de activitate a acestora, astfel că, un act judecătoresc emis de o instanță de judecată nerecunoscută nu produce efecte juridice și nu poate servi temei de înregistrare a unui act de stare civilă.

Ulterior, după desfacerea căsătoriei în organele de stare civilă transnistrene, Zaveruha Alexandr a încheiat căsătoria cu Anna Buzîla, actul de căsătorie fiind înregistrat cu nr.401 la 11 august 2015 de către Oficiul stare civilă Uhtomskii, orașul Moscova, Federația Rusă.

În conformitate cu art.13 al Legii 100-XV din 26 aprilie 2001, actul de căsătorie menționat a fost transcris de către Oficiul stare civilă Bălți cu nr.115-T din 18 august 2015.

Consideră reclamantul că cea de-a doua căsătorie a lui Alexandr Zaveruha a fost înregistrată cu impedimente prin derogare de la art.15, alin.(1), lit.a) Codul familiei.

Solicită declararea nulității actului de căsătorie nr.115-T din 18 august 2015, înregistrat de Oficiul stare civilă Bălți pe numele Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna și a certificatului de căsătorie CS-V nr.1246304 din 18 august 2015.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 01 martie 2017 acțiunea a fost respinsă. S-a dispus încasarea din contul Serviciul Stare Civilă în beneficiul lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna cheltuieli de judecată în mărime de 4000 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 28 martie 2017 Serviciul Stare Civilă a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătorei Bălți, sediul Central din 01 martie 2017 cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2017 a fost admis apelul declarat Serviciul Stare Civilă, casată hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 01 martie 2017 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă.

La 24 iulie 2017 Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla), prin intermediul avocatului Iulian Pleșca au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe cu încasarea din contul Serviciului Stării Civile în beneficiul recurenților a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel și instanța de recurs.

În motivarea recursului au invocat că, instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat eronat legea și a apreciat arbitrar probele anexate la dosar.

Totodată au menționat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile art.15 alin.(1), lit.a) din Codul familiei, deoarece de fapt nu există careva impedimente la înregistrarea căsătoriei între recurenți, or, legislația națională a Republicii Moldova nu reglementează această categorie de raporturi juridice și anume acte care provin de la o entitate suverană nerecunoscută de Republica Moldova.

Mai relatează că căsătoria înregistrată la 18 august 2015 este încheiată în conformitate cu legislația națională, ba mai mult această căsătorie a fost înregistrată la 11 august 2015 la Oficiul stare civilă Utomskii, orașul Moscova, Federația Rusă, iar în Moldova a fost doar transcrisă.

Consideră că instanța de apel a ignorat faptul că recurentul Alexandr Zaveruha nu a legalizat/transcris în Republica Moldova actul de căsătorie nr.1265 din 19 octombrie 2007, întocmit de Oficiul de stare civilă Tiraspol și nici desfacerea căsătoriei.

Susține că în condițiile în care Republica Moldova nu recunoaște oricare din actele emise de autoritățile din stânga Nistrului, sunt de părere recurenții că acea căsătorie încheiată pe malul stâng al Nistrului nu poate avea nici un efect chiar și în situația nedeșfacerii ei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 05 iulie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 86) fără a fi recepționată de recurenți din motiv că pe plic nu a fost indicată adresa completă (f.d.88), însă cererea de recurs este depusă de Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla), prin intermediul avocatului Iulian Pleșca la 24 iulie 2017.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2017, în termenul legal.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 18 octombrie 2017, recursul declarat de Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla), prin intermediul avocatului Iulian Pleșca, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Actele cauzei atestă că, la 05 octombrie 2016, Serviciul Stare Civilă a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna cu privire la declararea nulității actului de căsătorie nr.115-T din 18 august 2015 și certificatului de căsătorie CS-V nr.1246304 din 18 august 2015.

Fiind investită cu acțiunea în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acesteia și respingerii acțiunii.

Examinând apelul declarat de Serviciul Stare Civilă, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii acestuia și casând hotărârea primei instanțe a pronunțat o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost admisă.

În susținerea soluției date, instanța de apel cu referire la înregistrarea căsătoriei dintre Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla) la 18 august 2015 a reținut prevederile art.15 alin (1), lit.a) din Codul familiei și a concluzionat că la înregistrarea căsătoriei a existat un impediment și anume Alexandr Zaveruha anterior, la 19 octombrie 2007 a încheiat căsătoria cu Tatiana Tregubova la Oficiul stare civilă Tiraspol, fapt confirmat prin actul de căsătorie nr.1265.

În consecință, instanța de apel a conchis că, actul de divorț nr.659 din 24 noiembrie 2011, înregistrat de Oficiul stare civilă Tiraspol pe numele lui Zaveruha Alexandr și Tregubova Tatiana este ilegal și nu produce efecte juridice, deoarece a fost eliberat în temeiul hotărârii Judecătoriei Tiraspol din 11 noiembrie 2011, instanță nerecunoscută în Republica Moldova, pe când actul de căsătorie nr.1265 din 19 octombrie 2007 emis de Oficiul stare civilă Tiraspol pe numele lui Zaveruha Alexandr și Tregubova Tatiana este pasibil de a fi recunoscut în Republica Moldova ca valabil.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art.4 alin.(1) din Legea nr.100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care stabilește că înregistrarea de stat a actelor de stare civilă este stabilită în scopul protecției drepturilor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale persoanelor, precum și în interesul statului.

Iar, în conformitate cu art.13 alin.(2) al legii menționate, actele de stare civilă ale cetățenilor Republicii Moldova întocmite de către organele competente ale țărilor străine au putere doveditoare în Republica Moldova numai dacă sînt transcrise în registrele de stare civilă ale Republicii Moldova. Transcrierea actelor de stare civilă și înscrierea mențiunilor primite din străinătate se efectuează de către organul de stare civilă. Cetățeanul Republicii Moldova este obligat să declare transcrierea, în termen de 6 luni de la întoarcerea în țară sau de la primirea din străinătate a certificatului de stare civilă ori a copiei sau extrasului de pe actul de stare civilă.

Astfel, materialul probator atestă că la 11 august 2015 Alexandr Zaveruha a încheiat căsătoria cu Anna Zaveruha (Buzîla) la Oficiul stare civilă Uhtomskii, orașul Moscova, Federația Rusă.

Totodată s-a stabilit că la 18 august 2015 Oficiul Stare civilă Bălți a transcris actul de căsătoriei nr.401 din 11 august 2015 emis de Oficiul stare civilă Uhtomskii, orașul Moscova, Federația Rusă în actul de căsătorie nr.115-T pe numele lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna, eliberînd în același timp și certificatul de căsătorie CS-V nr.1246304 (f.d.7, 8).

Prin urmare, este cert faptul că căsătoria încheiată între Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna este una valabilă și încheiată în conformitate cu legea.

Or, Oficiul Stării Civile de fapt a transcris un act de căsătorie care a fost înregistrat legal pe teritoriul Federației Ruse, fără a fi anulat și care este valabil din 11 august 2015.

La caz, instanța de recurs apreciază critic argumentul instanței de apel referitor la faptul că la înregistrarea căsătoriei dintre Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla) a existat un impediment și anume Alexandru Zaveruha se afla în căsătorie cu Tatiana Tregubova, fapt confirmat prin actul de căsătorie din 19 octombrie 2007 emis de Oficiul stare civilă Tiraspol, deoarece acest act a fost emis de o autoritate publică din stînga Nistrului, care nu este recunoscută și respectiv nu produce efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova.

Ba mai mult, actul de căsătorie nr.1265 din 19 octombrie 2007 emis de Oficiul stare civilă Tiraspol nu a fost legalizat și transcris în Republica Moldova conform legislației în vigoare.

În asemenea circumstanțe, concluzia instanței de apel precum că actul de divorț nr.659 din 24 noiembrie 2011 emis de Oficiul stare civilă Tiraspol în baza hotărârii Judecătorei Tiraspol din 11 noiembrie 2011 este unul ilegal nu poate fi reținut, or, odată ce instanța de apel nu recunoaște valabilitatea actului de divorț din 24 noiembrie 2011 emis de o autoritate neconstituțională este în imposibilitatea de a declara un act emis de aceeași autoritate nerecunoscută în Republica Moldova ca unul valabil.

Respectiv, în condițiile în care se atestă că organele ce activează în stînga Nistrului sunt necostituționale, este cert faptul că actele emise de acestea nu pot constitui temei de baza a anulării actelor emise în conformitate cu legea Republicii Moldova.

Astfel, prima instanță corect a conchis că actele referitoare la încheierea și desfacerea căsătoriei între Zaveruha Alexandr și Tregubova Tatiana sunt emise de autoritățile nerecunoscute ale autoproclamatei Republici Transnistrene, iar hotărârile și deciziile acestor organe nu pot fi admise ca probe, deoarece nu pot fi considerate ca acte emise de persoane împuternicite în condițiile legii.

Iar, în conformitate cu prevederile art.122 alin.(1)-(3) CPC, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor. Se consideră inadmisibile probele obținute cu încălcarea prevederilor legii, cum ar fi inducerea în eroare a participantului la proces, încheierea actului de către o persoană neîmputernicită, încheierea defectuoasă a actului procedural, alte acțiuni ilegale.

Totodată, prevederile art.117 alin.(1) și (2) CPC, stabilesc că, probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. Probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanța în temeiul hotărârii.

Reieșind din cele menționate *supra*, instanța de recurs consideră că prima instanță corect a ajuns la concluzia că temei de recunoaștere a nulității actului de căsătorie nr.115-T din 18 august 2015, înregistrat de Oficiul Stare Civilă Bălți pe numele lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna nu există, or actul de căsătoriei nr.1265 din 19 octombrie 2007 și actul de divorț nr.659 din 24 noiembrie 2011 emise de Oficiul stare civilă Tiraspol nu produc efecte juridice pe teritoriul Republicii Moldova, fiind ilegale.

În conexiunea celor relatate se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a respins acțiunea.

În conformitate cu art.94 alin.(1), (3), CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin.(1) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

În conformitate cu art.96 alin.(1) CPC, Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Având în susținere normele enunțate, instanța de recurs constată că Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla) la examinarea cauzei în instanța de apel au achitat avocatului pentru asistență juridică suma de 3000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată Seria DAA nr.06285231 (f.d.76), iar la înaintarea recursului recurenții au achitat taxa de stat în mărime de 50 lei, confirmat prin ordinul de plată nr.77500-P000 din 20 iulie 2017 (f.d.91), sume care urmează a fi încasate din contul Serviciului Stare Civilă.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Alexandr Zaveruha și Anna Zaveruha (Buzîla), prin intermediul avocatului Iulian Pleșca.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 22 iunie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 01 martie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Serviciul Stare Civilă împotriva lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîlă) Anna cu privire la declararea nulității actului de căsătorie și certificatului de căsătorie.

Se încasează din contul Serviciului Stare Civilă în beneficiul lui Zaveruha Alexandr și Zaveruha (Buzîla) Anna cheltuieli de judecată formate din cheltuieli de asistență juridică acordate în instanța de apel în sumă de 3000 (trei mii) lei și cheltuieli pentru achitarea taxei de stat la depunerea recursului în mărime de 50 (cincizeci) lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Iuliana Oprea

judecători

Ion Druță

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

Galina Stratulat